

AGERA

EN TIDNING FRÅN AFRIKAGRUPPERNA / OKTOBER 2016 / NR 4

Afrika
GRUPPERNA
PG 90 03 37-7

Mary Sakala kämpar för
**KVINNORS RÄTT TILL
MARK, MAT OCH FRÖER**

Västsaharas fosfat
och vår mat

Uppmärksammat strejk på
Robertson Winery Sydafrika

God mat från
södra Afrika!

Jag springer för frihet

I februari år gjorde jag något av det absolut märkligaste jag har gjort. Jag sprang 21 kilometer i Saharaöknen. I februari nästa år ska jag göra något ännu märkligare, jag ska springa dubbelt så långt. Också det mitt i öknen. Detta trots att jag sedan jag var liten sagt att jag aldrig ska springa så långt. Aldrig.

Men det är inget vanligt lopp. Det är ett lopp för Västsaharas frihet och mot Marockos ockupation.

Det är ett lopp i solidaritet med det västsahariska folket. Ett folk som i över 40 år har bott i flyktingläger i Algeriet för att de inte kan bo kvar i sitt land då de riskerar att fängslas, torteras och mördas bara att de är västsaharier.

Och medan allt detta händer tittar världens ledare bort. Sveriges regering drog t.ex. tillbaks ett utlovat erkännande tidigare i år. Några dagar senare öppnade IKEA i Marocko och ännu lite senare fick Sverige, med stöttning från Marocko, en plats i FN:s säkerhetsråd. Som av en slump.

Vårt stöd är därför viktigare än någonsin. Vi kommer att fortsätta med vårt viktiga påverkansarbete och även se över möjligheterna att samarbeta med lokala organisationer i Västsahara.

Jag har hittat mitt sätt att försöka förändra världen bara lite grann. Följ med och spring för frihet om ni vill, eller gör helt andra saker för förändring! Huvudsaken är att vi gör något. Och tillsammans kan vi faktiskt göra skillnad.

Ylva Zetterlund
styrelseledamot Afrikagrupperna

FOTO: RURAL WOMEN ASSEMBLY

Vår uppgift är att organisera, stärka våra gräsrotter och bygga solidaritet

Vi lever i en tid av många utmaningar i södra Afrika. Vi har nu levt omkring två decennier sedan befrielsekampen. En kamp som skapade hopp om en bättre framtid. Gårdagens befrielseörelser är idag våra regeringspartier och vårt hopp har sjunkit. Vi befinner oss idag vid en vägkorsning där vi ser behov av att återställa rättvisa. Kvinnor i regionen upplever extrema former av våld.

Vi lever i en region där patriarkatet firas och där kvinnor fortsätter behandlas som andra klassens medborgare. Där kvinnor inte äger mark, där vi kämpar för något slags försörjningsstöd. Ändå är det kvinnan som fortsätter vara nyckelaktören för matproduktion och informell handel. Det är kvinnor som får hushåll att gå runt, som ser till att barnen kommer till skolan, som vårdar barn, äldre och handikappade. Vi är de obetalda arbetarna som subventionerar staten.

Rural Women's Assembly är en koalition av kvinnor i södra

Afrika som motsätter sig en utveckling som bygger på tomma löften av ekonomisk tillväxt. Utveckling för oss betyder inte markrofferi som lovar jobb men som fördriver tusentals från deras mark. Utveckling för oss är inte gruvnäring som tvingar kvinnor in i sexarbete för överlevnad. Utveckling för oss är inte att företag kan berika sig genom skatteflykt.

Vi vill utmana uppfattningen om att exploatering skulle vara utveckling. Vi strävar efter en utveckling som sätter de fattigaste i förgrunden, där demokratiska värderingar styr. Vår uppgift är organisera, stärka våra gräsrotter och bygga solidaritet. Utveckling för oss betyder en värld där de som producerar maten också har en möjlighet att påverka mathandeln. Den afrikanske småskalige bonden är en kvinna. Utveckling för oss betyder att hon har möjlighet att fortsätta försörja kontinenten.

Mercia Andrews,
Rural Women's Assembly

AGERA Inspiration från Afrikagrupperna till medlemmar och givare

ANSVARIG UTGIVARE Gabi Björsson
REDAKTÖR Cecilia Abrahamsson
MEDELSANSVARIG Sanna Ström
INSAMLINGSANSVARIG Johanna Granhage
LAYOUT Magpie Språkproduktion AB
BILD PÅ FRAMSIDAN Mary Sakala
FOTOGRAF Mitra Mäki

TRYCK Trydells, oktober 2016
ADRESS Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm
E-POST post@afrikagrupperna.se
HEMSIDA afrikagrupperna.se
TELEFON 08-442 70 60

Vill du gå engagera dig?
Gå in på
www.afrikagrupperna.se/medlem.

Information om seminarier, möten och annat som är på gång hittar du på
www.afrikagrupperna.se.

Denna tidning är publicerad med ekonomiskt stöd från Sida. Sida har inte medverkat vid utformningen av materialet och tar ej ställning till eventuella synpunkter som framförs.

FOTO: YLVA ZETTERLUND

Västsaharas fosfat och vår mat

En hörnsten i industriellt jordbruk är konstgödsel gjort av fosfat. Det land som exporterar mest fosfat är Marocko, men det utvinns i Västsahara.

En av världens största fosfatfyndigheter finns i Västsahara. Fosfat utvinns i gruvor och omkring 90 % av det utvunna mineralet används i form av fosfor i matproduktion. Det är en ändlig naturresurs och forskare som t.ex. Jan-Olof Drangert, docent i vatten och sanitet vid Linköpings universitet, varnar för att när fosfatet tagit slut står vi inför risken för global svält. Vissa menar att "peak fosfor" kommer ske runt år 2033.

Dana Cordell som är forskare både vid Linköpings universitet och vid University of Technology i Sydney har presenterat en doktorsavhandling om vad bristen på fosfor skulle betyda för världens matförsörjning. Hon menar att omställningen till ett fosfatsmartare jordbruk bör ske omgående eftersom att det industriella jordbruket är totalt beroende av tillgången på fosfor för framställning av konstgödsel. Med andra ord är fosfat en av nycklarna till att förstå hur omvärlden kan låta ockupationen av Västsahara fortgå – vår matförsörjning är idag beroende av fosfat.

Flera av Afrikagruppernas partnerorganisationer arbetar för matsuveränitet, vilket inkluderar rätten till mat producerad genom småskalig odling. Det är mer ekologiskt hållbart än stora industriella monokulturodlingar och kräver inget konstgödsel och därmed inget fosfat. Utan efterfrågan på konstgödsel har Marocko inte samma ekonomiska vinning av ockupationen och det skulle kunna bidra till ett självständigt Västsahara.

Detta är ett exempel som visar på hur Afrikagruppernas olika målsättningar överlappar. Vid första anblick verkar det kanske som två separata frågor - småskalig odling och avkolonisering - men vid närmare eftertanke ser en att frågorna är djupt sammanlänkade. Då blir kampen för ett fritt Västsahara en del av kampen för matsuveränitet!

Caroline Faxe
praktikant på Afrikagrupperna

Med andra ord är fosfat en av nycklarna till att förstå hur omvärlden kan låta ockupationen av Västsahara fortgå - vår matförsörjning är idag beroende av fosfat.

TEXT & BILD: MITRA MÄKI & AGNES NYGREN

Vi är beskyddare av mark, liv, frö och kärlek, står det på Rural Women Assemblys banner under en demonstration i samband med Southern African Development Community (SADC) People's Summit.

Rätten till mark, mat och fröer

– När vi delar fröer med varandra är det en handling av motstånd. Våra egna frön är mer uthålliga i torka och därför ett vapen mot klimatförändringar. Låt oss skydda våra fröer!

Det säger Mary Sakala, 57 år och småskalig bonde i Zambia. Hon har varit småbrukare i 20 år och är genom sitt lokala bondekooperativ medlem i Afrikagruppernas partnerorganisation Rural Women's Assembly.

– För kvinnor på landsbygden representerar de lokala frösörterna liv. Det är vår rätt att välja vad vi önskar äta. Därför måste vi kämpa för mat- och frösuveränitet. Ingen bör ha makten att tvinga oss att använda genmodifierade – eller hybrid fröer. De fröerna kan vi inte återanvända, de måste köpas nya varje år, säger Mary.

Mary kämpar för rätten till att använda lokala frösörter och är med i en lokal fröbank som konserverar och

sparar fröer som använts i generationer. När Rural Women's Assembly träffas är det tradition och en viktig symbolhandling att dela fröer. I augusti träffades 160 kvinnliga småbrukare från nio länder i Swaziland för att diskutera landrättigheter, och för att delta på Southern African Development Community (SADC) People's Summit.

– De multinationella företagen påstår att vi inte har den kunskap vi har, att vi inte kan bevara och skydda våra fröer. Våra lokala GMO-fria frösörter anser de inte ens vara fröer. De fröer vi delar med oss utav till andra småbrukare i Rural Women's Assembly går inte att hitta i affärer utan bara i våra byar, säger Mary.

Mark är vår produktionsgaranti. På marken tjänar vi vårt uppehälle.

Lokala fröbanker i Moçambique .

Mary har stor kunskap om hållbart och ekologiskt jordbruk och kämpar mot införandet av GMO i Zambia. Hon, tillsammans med

miljontals andra småskaliga bönder, ser det industriella jordbruket som ett direkt hot mot hennes överlevnad. Den gröna revolutionen i Afrika som drivs av multinationella företag leder till ökad användning av kemikalier, landgrabbing och ett ökat beroende till företag. .

– Jag och mitt kooperativ ställer oss emot den kommersiella jordbruksindustrin. Genmodifierade frön hotar ta ifrån oss våra lokala frösörter. Lokala frösörter är jätteviktiga för oss kvinnor från landsbygden. Ett frö betyder så otroligt mycket! Det är så nära kopplat till vår identitet, säger Mary.

Enligt FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO står kvinnor i södra Afrika för uppemot 70 procent av allt arbete på fältet, 100 procent av matlagning och 80 procent av för-

varing och transport av grödor. Utan kvinnliga bönder står det småskaliga jordbruket stilla. Men trots det stora lassett kvinnor axlar för matproduktionen i södra Afrika äger de i princip ingen mark.

– Mark är vår produktionsgaranti. På marken tjänar vi vårt uppehälle. Tack vare marken kan våra barn gå i skolan. Det är kvinnor som brukar marken, men kvinnor som jag äger ingen mark. Om du är gift kommer alla juridiska överenskommelser som rör marken att skrivas i din makes namn. När du får barn kommer din man skriva över markrättigheterna till dem. När din make dör är det bara pojarna som kommer få arva och överta marken och när de gifter sig har vi inte längre någon mark att bruka, säger Mary.

I södra Afrika finns flera lagar som säkerställer kvinnors rätt till mark, men bristen på implementering gör att kvinnor står rättslösa. Patriarkala strukturer på familjenivå och i samhället i stort, som exempelvis förvägrande av arvsrätt på mark, motarbetar kvinnors möjligheter till självbestämmande. Arvslagstiftning skyddar varken döttrar eller änkor och

när kvinnor står upp för sig själva riskerar de att utsättas för våld utfört av män i sin närhet.

– När vi kämpar för mark måste vi börja i vårt egna hushåll. Vi måste börja med våra män! säger Mary.

Agnes Nygren och Mitra Mäki
Text och bild

TRÄFFA MARY PÅ MATSUVERÄNITETSVECKAN I NOVEMBER!

I november kommer Mary till Sverige för att delta i matsuveränitetsveckan som äger rum mellan den 12-20 november. Under veckan kommer gäster från Afrika, Nordamerika, Latinamerika, Asien och Europa att delta i föreläsningar, seminarium och debatter på flera platser i

Sverige. Mary kommer också besöka flera av Afrikagruppernas lokalgrupper. Matsuveränitetsveckan 2016 är ett samarbete mellan solidaritet- och rättighetsorganisationerna Afrika-grupperna, FIAN, Latinamerika-grupperna, Framtidsjorden, Svalorna Indien Bangladesh och

Jordens Vänner samt NOrdbruk, den svenska grenen av den globala småbrukarrörelsen La Vía Campesina.

Läs mer om programmet på www.afrikagrupperna.se eller på vår Facebook sida

"Mina förväntningar på resan till Sverige är att kvinnor på landsbygden ska få ett erkännande för vår insats för matproduktionen."

Mary Sakala

Uppmärksammas strejk på Robertson Winery Sydafrika

Den 24 augusti 2016 gick lantarbeta-re som arbetar hos Robertson Winery, en leverantör till Systembolaget, ut i strejk. Medellönen på 2065 kr i måna-den gör det näst intill omöjligt att försörja en familj. På flera gårdar har arbetare inte möjlighet att organisera sig fackligt och arbetsvillkoren är undermåliga. Därför kräver arbetar-

nas fackförening CSAAWU en nu dryg fördubbling av arbetarnas löner, helt enkelt en rättvis levnadslön. Vinarbe-tarna är anslutna till det Sydafrikanska fackförbundet CSAAWU, som är del av kampanjen Rättvis vinhandel.

CSAAWU kräver:

- En lön som går att leva på (mot-

svarande 5,300 kr/månaden en dryg fördubbling av nuvarande lön)

- Fackligt deltagande och insyn i im-plementeringen och uppföljning av Systembolagets etiska kod (BSCI)
- Att organisationsrätt för arbetar-rörelsen inte motarbetas. Det vill säga, fackligt tillträde hos underleveran-törer till vinmakeriet.

Kampanjen Rättvis vinhandel

Kampanjen Rättvis Vinhandel star-tade 2010 och arbetar för att System-bolaget och svenska vinimportörer ska ta större ansvar för rättvisa arbetsvillkor på vingårdar i Afrika och Latiname-rika. Förutom lokala organisationer i Afrika och Latinamerika drivs frågan av Afrikagrupperna, Latinamerika-grupperna och Livsmedelsarbetarför-

bundet på Orkla Foods i Örebro och SAC Syndikalisterna.

– Tyngdpunkten är de globala orätt-visorna där vinkampanjen är ett illu-strativt exempel. Fokusområdena är levnadslön, lokal uppförandekod med utgångspunkt i arbetarnas villkor i Syd, rättvis vinstfördelning och rätten att organisera sig, säger Lotta Comé, temahandläggare arbets- och levnads-villkor, Afrikagrupperna.

Följ senaste utvecklingen inom kampanjen och strejken på vår hem-sida www.afrikagrupperna.se och vår blogg www.sodraafrikaidag.se.

Du kan också följa kampanjen på Facebook-sida Rättvis Vinhandel.

Tack så mycket för allt engagemang under 2016!

Medlemmar och lokalgrupper har gjort imponerande många aktivite-ter och uttalanden under året hittills. Tillsammans har vi uppmärksammat ockupationen av Västsahara genom utställningar, seminariet och festivaler. Vi har i kampanjen Rättvis Vinhandel pressat importörer till Systembolaget, diskuterat riksdagsmotioner och nu senast skrivit debattartiklar. Under Världens Barn veckorna i oktober har vi allesammans; medlemmar, lokal-grupper, styrelse och kansli samlat in hela 46700 kronor. Kampanjen i stort samlade in hela 65 miljoner kronor. Tack för det fantastiska engagemang som sjuder runt om i landet! Till-sammans förverkligar vi en rättvis värld – solidaritet är det bästa vi vet!

Nyheter i vår gåvoshop!

FOTO: GROWING PAPERS

I dagarna har vi precis fått in nya frökort med vackra julmotiv till vår gåvoshop! Korten finns i tre motiv och säljs i 3-pack för endast 100 kronor. Varje kort är fyllt med fröer så varför inte skicka en julkänslig vaxer upp till orter eller blommor till någon du tycker om.

46 700 tack från Världens Barn!

FOTO: PRIVAT

Stort tack till er som engagerade sig för Världens Barn, tillsammans samlade vi in 46 700 kronor. Gunnel Balaile och Lennart Lindström från Falu Afrikagrupper var två av alla medlem-

mar som vara ute och samlade in pengar till Världens barn.

– Min motivation till Världens barn kampanjen är att först uppmärksamma den situation världens barn befinner sig i. Framför allt är det att se till att barn kan gå i skolan och får grundläggande kunskaper om läsa, skriva och räkna så att de kan hänga med och förstå vad som händer i världen, att de känner en gemenskap och inget utanförskap, säger Gunnel.

God mat från södra Afrika

FOTO: LISA GRAFSTRÖM

Här får du möjligheten att prova på ett spännande recept från södra Afrika. Är du nyfiken på fler så köp Afrikagruppernas kalender för 2017. Den bjuder på ett kulinariskt äventyr med en ny spännande maträtt varje månad. I kalendern har vi även samlat samtliga recept så att du själv kan laga till det som du blir extra sugen på. Vi hoppas att det ska smaka!

SYDAFRIKANSKT FRÖBRÖD

Ingredienser:

- 2 dl vetemjöl
- 2,5 dl grovt rågmjöl
- 2 dl havregryn
- 1 msk bakpulver
- 1 msk salt
- 1/2 dl sesamfrö
- 1/2 dl vallmofrö
- 1/2 dl pumpakärnor
- 1/2 dl solrosfrö
- 1/2 dl pinjenötter
- 1/2 dl linfrö
- 5 dl naturell yoghurt
- 0,5 honung
- 0,5 dl brödsirap
- 0,5 dl olivolja

Blanda alla torra ingredienser. Tillsätt yoghurt, honung, sirap och olja. Rör ihop till en kladdig smet. Häll i smörad brödform. Baka i ugnen på 175 grader i ca 1 timma.

Hösten är här!

Löven blir vackert röda, men det kommer även en hel del regn. Något som vi kanske inte alltid gläds över. I stora delar av södra Afrika lyser dock regnen med sin frånvaro. Torkan är på många platser mycket svårt och leder till både brist på mat och missväxt. Ytterligare en konsekvens av matbrist är att människor som lever med hiv har svårt att ta sina livsviktiga mediciner.

Medicinerna är så starka att kroppen inte klarar av dem om man inte tar dem i samband med en måltid. Den nuvarande situationen i södra Afrika gör Afrikagruppernas julkampanj väldigt aktuell.

I den kan du köpa en plats på ett digitalt julbord där pengarna används för att ge matpaket till personer som lever med hiv, för att möjliggöra fortsatt medicinering. Mer om julbordet går att läsa på tidningens baksida.

Samtidigt som jag hoppas på mer regn i södra Afrika hoppas jag att regnen här hemma snart övergår till snö eftersom julen närmar sig med stormsteg. Som vanligt är detta nummer fyllt med information om våra olika produkter som funkar utmärkt som julkap-par och som säljs till förmån för vår verksamhet.

I år kommer Afrikagrupperna även försöka närvara vi några olika julmarknader, framförallt i Stock-holmsregionen. Är du intresserad av att veta mer om när och hur så håll gärna utkik på vår Facebooksida.

Till och med mitten av oktober har vi samlat in 6 464 916 kr och jag vill tacka alla som har gjort detta möjligt. Under året som gått har Afrikagrupperna tillsammans med våra partnerorganisationer upp-nått många goda resultat. Resultat som har varit möjliga tack vare dig. Ännu en gång, varmt tack för ditt stöd och generösa bidrag! Har du några frågor om vår insamling så hör gärna av dig till mig.

Johanna Granhage

Insamlingsansvarig
johanna.granhage@afrikagrupperna.se
08-442 70 72

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv avflyttning eller felaktig adress återsänds försändelsen med ny adress angiven.

Returadress:

Afrikagrupperna
Tegelviksgatan 40
116 41 Stockholm

150 kr

Se bort en plats på årets godaste

afrikagrupperna.se/julbord

SLUTLIGEN

Tillsammans förändrar vi liv

Afrikagrupperna är en solidaritetsorganisation som arbetar för en värld där alla människor har lika rättigheter och möjligheter att påverka sin vardag och framtid.

Genom vår verksamhet förändras och förbättras tusentals liv varje dag. För att minska fattigdomen arbetar vi tillsammans med lokala organisationer i Angola, Moçambique, Namibia, Sydafrika och Zimbabwe.

I vårt arbete fokuserar vi på tre områden, rätten till levnadslön, rätten till din kropp och rätten till Afrikas resurser. Vi stödjer även kampen för ett fritt Västsahara. Afrikagrupperna är en

medlemsorganisation med lokalgrupper över hela Sverige. I Sverige sprider vi information och bildar opinion för global rättvisa.

Stöd vårt viktiga arbete genom att skänka en gåva, PG 90 03 37-7.

Ditt bidrag förändrar liv!

WEB afrikagrupperna.se

BLOGG sodraafrikaidag.se

TWITTER twitter.com/afrikagrupperna

FACEBOOK facebook.com/afrikagrupperna

INSTAGRAM instagram.com/afrikagrupperna